

JAARVERSLAG 2016

WOORD VOORAF

Al weer een jaar voorbij.

Als nieuwe voorzitter mag ik nu dit voorwoord schrijven en eigenlijk denk ik : wie ben ik dat ik dit doen mag. Een geheel nieuwe wereld is voor mij open gegaan .

Het drugspastoraat dat zich inzet om mensen die in de ogen van de " gewone" mensen uit de boot gevallen zijn, weer een gevoel te geven dat je er mag zijn en dat je erbij hoort.

Ook dit jaar is weer veel gebeurd: oude en nieuwe activiteiten.

Wanneer ik aan " oude" (reeds lang bestaande activiteiten denk dan denk ik bv: aan onze vieringen in de crypte elke zondag om vier uur. Het is heel bijzonder om samen met drugsverslaafden de "kerk" in te richten en dan samen te vieren met mensen die goed kunnen zingen en gitaar spelen en hier zich kunnen uiten.

Ook de activiteiten in het kader van de ontmoeting zijn doorgegaan. Het inloopspreekuur dat steeds uitloopt op een gezamenlijke maaltijd. En dan de vrouwenavond, die ook afgesloten wordt met een maaltijd. Ook de avonden in de Princehof !

En dan natuurlijk een zeer belangrijk onderdeel: de mensen begeleiden bij ziekte en bij het levenseinde en de begrafenissen op St. Barbara, waar we een eigen verzamelgraf hebben. Ook in en na de dood mogen mensen niet vergeten worden.

Een zeer bijzondere activiteit is elk jaar de tocht naar Lourdes. Verbondenheid gemeenschapszin en religieus contact en bezinning. Dit jaar kwam daar nog een hele bijzondere reis bij. De paus had 6000 daklozen in Rome uitgenodigd om drie dagen met hen op te trekken. Een bonte stoet van 50 daklozen vertrok uit Nederland. Hieronder een groot aantal van " onze mensen". Verder werken we in de huizen van HVO Querido .

En natuurlijk wil ik in dit jaarverslag al onze enthousiaste vrijwilligers niet vergeten. Kortom het was weer een prachtig jaar, waarin wij als stichting drugspastoraat weer handen en voeten konden geven aan de woorden van de Heer.

Barmhartigheid, naastenliefde en helpen op plaatsen waar geen helper meer is.

Uiteraard danken wij de gezamenlijke kerken en fondsen die ons werk mogelijk maken.

Met vriendelijke groeten

Yellie Alkema

1. VIEREN

De behoefte om deel uit te maken van een gemeenschap, om 'ergens bij te horen', is een constante. Ons pastoraat wordt dan ook meer gericht op structureel contact, ook in groepsverband. De mensen die mee geweest zijn naar Lourdes hebben iets met elkaar. En ook als het aantal deelnemers aan de vieringen in de Crypte niet groter wordt, is toch groei in gemeenschap waarneembaar. De vieringen gaan meer de gedaante aannemen van gemeentevorming. Dat is fascinerend, temeer daar op deze wijze ooit de christelijke kerk is ontstaan en vorm heeft gekregen. In het huis van God is iedereen welkom en is ieder mens van waarde; ieder met zijn eigen overtuiging en verhaal. Wij proberen een gemeenschap te vormen door ieder individu met anderen te verbinden in het licht van Gods liefde. Een plek waar iedereen mens mag zijn. Gods mensen. Medemensen. Onze mensen. Het zijn mensen aan wie wij zijn toegewezen. In wederkerigheid. Met wie wij samen bidden en zingen.....'Zomaar een dak boven wat hoofden, deur die naar stilte open staat en .... Namen voor Hem...' In het Drugspastoraat is belangrijk dat mensen namen krijgen en dat die namen niet worden vergeten. Daarom is een vast onderdeel in de cryptediensten het versturen van kaarten naar bezoekers of vrijwilligers die ziek, jarig of gedetineerd zijn.

In de Crypte (de naam van een eerdere locatie die meegenomen is naar de huidige kerkzaal van het Leger des Heils) aan de Oudezijds Achterburgwal 45 is om 16.30 uur een viering van woord en gebed waar iedereen welkom is. De zaal is van 16.00 tot 18.00 uur open. Er is gelegenheid om wat te eten en te drinken, elkaar te ontmoeten of met een pastor te spreken.

Gemiddeld een keer per 6 weken bieden we aansluitend aan de viering een warme maaltijd aan. Een nieuwe traditie werd een nieuwjaarsreceptie met hapjes en sapjes. Pasen en Kerst worden met de gebruikelijke eetwaar extra aangekleed.

52 zondagen kwamen we bij elkaar Er was een vaste kern van ongeveer vijftien deelnemers en een wisselend aantal mensen kwam minder frequent. Ook dit jaar was er een golfbeweging. En het weer speelde als altijd ook een rol. Gemiddeld mocht toch gerekend worden op een stabiel aantal 'kerkgangers'. We zagen tijdens de vieringen ook altijd wel nieuwe en oude gezichten. Zelfs toevallige voorbijgangers liepen binnen.

De beduimelde zangbundels zijn vernieuwd en vervangen door een losbladig system in mapjes met plastic hoesjes. Mensen die dagbesteding doen in De Poel (aan de Poeldijkstraat) hadden de mapjes gevuld. Een flinke klus!

"Wat fijn om te horen dat de mensen waarmee God om gaat ook niet zulke heilige boontjes zijn"

"Ik weet niet wat ik mag verwachten van God; ik zie het wel"

"Wat zou het fijn zijn als Jezus mij ook zou genezen; Hij kan dat toch?"

"Ik kan de hele wereld niet redden, maar kan wel wat voor de mensen om mij heen betekenen en dat probeer ik dan maar"

"Ik steek een kaarsje aan voor mijn kinderen; ik hoop dat het goed met ze gaat."

2. ONTMOETEN

A. Inloopspreekuur

Gastvrijheid zien wij als een onmisbare basis voor ontmoeting, ontmoeting onderling en met pastores of vrijwilligers. Het gaat om meer dan contact. Ontmoeting vraagt belangstelling, openheid en wederzijds vertrouwen. Het spreekuur is een belangrijk vast onderdeel van het aanbod van het Drugspastoraat. Bezoekers krijgen iets te drinken en een voedzame gezonde maaltijd aangeboden. Mensen kunnen individueel gesprekken voeren: pastores en vrijwilligers praten actief met alle bezoekers, mengen zich met hen. Daarnaast is er ook een groepsgesprek rond een bezinnend thema. Samen met de vrijwilligers beginnen we de middag in een kring met een gebed om ons te

“Ik zie altijd uit naar het groepsgesprek: samen praten over allerlei dingen uit het leven”

“We worden met het eten bediend; dat is best bijzonder”

“Geen bonnetjes en zo, maar gewoon koffie tappen en een plukje shag krijgen”

“we voelen ons welkom en het eten is erg lekker”

“ik heb geen geld voor een ID-kaart en zo kan ik geen uitkering krijgen; kunnen jullie me helpen?”

herinneren aan het waarom van ons werk. Ook wordt de maaltijd aangekondigd met het uitspreken van een kort gebed, waarin tot uiting komt dat het leven een gave is en dat mensen zich hebben ingezet. Op de tafels staan windlichten waarop we laten zien wie we willen zijn. Geen bonnetjes voor koffie of internetgebruik. De persoonlijke bediening bij het eten en de persoonlijke aandacht.

De sfeer is over het algemeen rustig en gemoedelijk. Rond het eten zit de zaal meestal lekker vol (65 is het maximum). En dat is niet toevallig. Morella, onze kokkin, tovert heerlijke, gezonde en voedzame maaltijden uit de keuken. Steeds vaker verlaten onze bezoekers de ruimte met een dankje-wel, ze brengen de vuile borden mee. Wanneer er minder vrijwilligers zijn, staan onmiddellijk mensen op om te helpen met bijvoorbeeld het uitserveren van de maaltijden.

In totaal telden we een kleine 3000 bezoekers, 250 verschillende namen. Pieken naar boven en beneden buiten beschouwing gelaten was het gemiddelde aantal 55. Vooral mannen, één op de 8 vrouw. De gemiddelde leeftijd was 45. 30% van hen kwam van de Balkan, 15% uit Afrika. Van de Oost-Europeanen maakte een groep van 50 in de zomer plaats voor een nieuwe even grote groep; de meesten van hen zijn dakloos. Van alle bezoekers kwamen er het hele jaar door 35 heel vaak, 26 met regelmaat. Het zijn onze vertrouwde gezichten, die we allen bij name kennen en zij ons.

Wezenlijk voor pastoraat: een beetje gekend zijn en een plaats hebben waar je zijn mag wie en hoe je bent en waar een goede warme maaltijd een goede basis legt.

B. Vrouwenavonden

De vrouwenavonden bestaan in de huidige opzet sinds 2005. Toen ging het Drugspastoraat meedoen met door het Straatpastoraat georganiseerde avonden voor kwetsbare vrouwen. Een paar jaar later sloot ook het Leger des Heils aan. Na een zelf bereide warme maaltijd is er een wisselende activiteit: soms creatief, soms een verhaal, soms een spel. Wie wil krijgt 's morgens een sms'je met een herinnering en uitnodiging. De avonden eindigen om 20:30 uur. De combinatie van iets 'bezinnends' of creatiefs, samen eten en veel tijd om met elkaar te praten werkt goed. In contact met elkaar veranderen mensen. Je voelt je niet de enige in een lastige situatie of met een heel verleden en er ontstaan vriendschappen.

De vrouwengroep kwam 23 keer bij elkaar, tweewekelijks op dinsdagavond. Zo'n 75 vrouwen zijn geïnteresseerd in deze avonden en krijgen een uitnodiging per sms. Er was verschil in opkomst, tussen de 25 en 40 vrouwen (met uitschieters tot 49 met Sinterklaas en Kerst) per keer. De begeleiding bestond uit: Bea en Melanie vanuit het Straatpastoraat; Henny, Annie en Emanuelle vanuit het Leger des Heils en Nelly, Gesina en Helga vanuit het Drugspastoraat.

C. De mannen en vrouwen van Princehof in contact met Grada

De werkplek van Grada van Harten in de Princehof is de gebruikersruimte op de begane grond. Ze komt er al jaren, eerst in de Vrouwennachtopvang, later in de avondopvang voor vrouwen, en nu die ook verdwenen is ontmoet ze daar dames en heren in de middaguren. Ze komt er gewoonlijk 1 x per 3 weken. Altijd heeft ze een Paaskaars bij zich en lichtjes, die mensen naar behoefte aan kunnen steken. Daarnaast zijn er altijd zakjes snoep om mee te nemen. Verder toiletartikelen, simpel ondergoed, sokken, leesbrillen en af en toe handdoeken of andere bruikbare spullen. Vanuit haar thuisgemeente in Kesteren wordt ze financieel ondersteund. Een plaatselijk restaurant voorziet haar van snoep en met af en toe een gift komt ze een heel eind. De diaconie kan ze aanspreken voor de aankoop van religieuze boekjes, zoals onlangs de uitgave "Hoop" van de PKN. Vanuit Lourdes krijgt ze rozenkransen en andere dingetjes om uit te delen. Er is veel vraag naar een rozenkrans en vaak zegt men zich beschermd te voelen. Soms moet ze ze zegenen en omhangen. Sinds kort is er, op verzoek, de Inloop van de Princehof bijgekomen.

In de Inloop ontmoet Grada mensen van allerlei herkomst. Velen zijn dakloos. Vaak illegaal en op hun hoede. Het zijn overwegend mannen, maar ook vrouwen.

In de gebruikersruimte gebeurt ongeveer hetzelfde. Daar komen de mensen al langer en worden ze gekend. Mooi is de herkenning van vrouwen die na jaren later nog eens binnen lopen, tot wederzijdse vreugde. Met hen is er een hechte vertrouwensband ontstaan.

Soms waren er 10 aanwezig, maar vaker 20 of meer, altijd weer nieuwe gezichten en mede daardoor is het erg moeilijk om te onthouden wie wie is. Meestal waren er tussen de 6 en de 10 gebruikers.

De Paaskaars roept vragen op en geeft me gelegenheid te spreken over het Licht van God en het bestaan van het Drugspastoraat. Vragen over de symboliek, maar ook vragen over verschillende geloven.

Zo was ik in gesprek , tegelijk met een Egyptenaar, een Surinamer, een Marokkaan en iemand uit India. Als je gelooft, wat is dan het belangrijkste in je geloof? Iemand vroeg: "Mag je als moslim een lichtje ontsteken aan een Paaskaars?" Hoe zou je willen dat mensen met elkaar en met een verschillend geloof omgaan? Kun je zelf daar een weg in vinden?

Toen ik laatst iemand, die opnieuw dakloos is geworden, kon voorzien van voor hem kleine, maar noodzakelijke dingen vertrok hij, naar zijn zeggen: "Met een tas vol liefde".

3.GEDENKEN.... NAMEN BLIJVEN NOEMEN.....HERINNEREN

Namen staan gegraveerd in het glas van het rechtop staand monument van het verzamelgraf op de begraafplaats van St Barbara; de slachtoffers van HIV/Aids worden benoemd op Remembranceday, de namen van de aan Hiv/aids overleden bezoekers staan geborduurd op een speciale quilt. De Kerk gedenkt alle doden met "Allerzielen". We gedenken het lijden en sterven van Jezus op Goede Vrijdag.

Pastoraat is mensen kennen. Ook na hun dood worden mensen gekend en herinnerd.

A. Begrafenissen

Pastoraat betekent in veel gevallen zo mogelijk meelopen tot het levenseinde. Ook het voorgaan in een plechtigheid ter gelegenheid van een begrafenis of een crematie is een in het oog springend deel van het werk van het drugspastoraat. Als er een dakloze of een volstrekt alleenstaande overlijdt en er geen familie is te traceren is het de taak van de Gemeente Amsterdam om voor de uitvaart te zorgen. Steeds vaker doet de gemeente een beroep op onze expertise. Zij ziet dat onze mensen deel uit maken van een gemeenschap met lotgenoten en een pastor.

Dit jaar waren we de uitvaart van 25 mensen betrokken. In 4 gevallen betrof het mensen die we bij leven niet gekend hebben en die niemand hadden om een afscheid te leiden. Vaak kenden we overledene en mensen rondom hem of haar. Altijd lukte het om met naasten, vrienden en hulpverleners waardig een aardig afscheid te nemen. Geen 'eenzame' uitvaarten dus. Van de overledenen woonden 6 personen in de Maatschappelijke opvang van HVO-Querido en 2 bij het Leger des Heils. We begroeven 10 mensen in het graf van het Drugspastoraat op begraafplaats St. Barbara.

Begravenissen vinden vooral plaats op de RK begraafplaats Sint Barbara. Sinds juni 2003 beschikt het Drugspastoraat over een eigen verzamelgraf voor de cryptegemeenschap. Het is in 2005 plechtig in gebruik genomen en ingewijd. Boven de graven is over de volle breedte een rechtop staand monument geplaatst. Het middenstuk is bekroond met een kruis. En op de zwart marmeren plaat daaronder

staan tussen de beeltenissen van Maria Magdalena en Petrus de woorden: Rustend bij God. Verbonden met de Petrus en Paulus Crypte Amsterdam. En daaronder woorden uit Jesaja 49: 'Zie, in Mijn handpalmen heb Ik u geschreven'. Op de andere delen van het monument worden in glas de namen gegraveerd van hen, die daar begraven zijn. Pastoraat is de mensen kennen. Ook na hun dood worden onze mensen gekend en herinnerd.

B. Allerzielen

'Allerzielen'

Met 35 bezoekers was de Crypte 31 oktober mooi bezet. Veel mensen vertelden een korte herinnering, lazen een gedicht of zongen een Surinaams lied voor de doden. Ieder zette een roos in een van de vazen. Er vloeiden tranen en er was troost en saamhorigheid en de doden werden in het licht gezet. Een mooie en dankbare traditie. We aten samen en praatten nog lang na. Het thema was 'Opnieuw geboren'

Op de zondag het dichtst bij 2 november vieren we 'Allerzielen'. Regelmatige bezoekers van de vieringen én nabestaanden van overledenen waarvan een pastor van het Drugspastoraat de uitvaart geleid heeft of die bekend waren binnen de gemeenschap, worden uitgenodigd om de herinnering aan de overledenen levend te houden. Hun namen klinken en voor ieder van hen steekt iemand een kaarsje aan.

C. Remembranceday

Op 21 juli organiseren wij samen met de MDHG een herinneringsbijeenkomst in het kader van International Drug Users Remembrance Day. Deze dag wordt er stilgestaan bij de druggebruikers die zijn gestorven als gevolg van hun gebruik.

Het thema was dit jaar "Stigma van mensen en middelen". Het aantal sterfgevallen als gevolg van een overdosis is in Nederland klein, maar vanwege het stigma dat aan drugs en druggebruikers hangt overlijden toch veel mensen indirect door het gebruik van deze middelen. Zo zorgen stigmatisering en criminalisering dat mensen niet de hulp vinden die zij nodig hebben.

Jos Oude Bos, ervaringsdeskundige, actief binnen o.a. Stichting Drugsbeleid en het Zwarte Gat, pleitte ervoor om druggebruikers te waarderen als burgers van de samenleving.

Sonny Groot Obbink en Frank van der Meer vertelden hoe het stigma hun leven beïnvloedde en hoe het is om te leven terwijl veel lotgenoten jonger overleden zijn.

Dankzij de Amsterdamse interventies volgens de principes van Harm Reduction zijn er niet meer slachtoffers gevallen. Nederland is een van de voorlopers op het gebied van Harm Reduction, dat als doel heeft de negatieve gevolgen van druggebruik zoveel mogelijk te beperken. In een heleboel andere landen vallen helaas nog veel doden: druggebruikers die door stigma en beleidsmaatregelen in een marginale levensstijl belanden.

D. De overdracht van de Quilt aan het Openluchtmuseum Arnhem, 26 januari 2016.

De AIDS Memorial Quilts zijn aan dit museum geschonken door de Stichting Namenproject en door het Drugspastoraat Amsterdam. Deze doeken zijn gegroepeerd naar een thema. De quilt van het Drugspastoraat is gemaakt bij het 20jarig bestaan in 2009. Hierop zijn de namen van 115 cliënten die tussen 1990 en 2009 aan HIV/Aids overleden. Zij hadden geen vrienden of familie die een naamvlag kon en wilde maken. De quilt is ontworpen door Stefan Silvestri en geweven door het Textielmuseum in Tilburg.

Dit museum gaat de quilt met de namen van overledenen ten gevolge van Aids en Hiv van het drugspastoraat beheren en uitbreiden met voorwerpen en documentatie met een 'vieren en herdenken'-karakter.

E. Goede Vrijdag in Heiloo en Pasen in de Crypte

Op Goede Vrijdag gaat er elk jaar een groep naar Heiloo, naar de ooit door Willibrord zelf ingewijde welput, waar ook de kruisweg wordt gelopen. Samen met het Straatpastoraat nodigen we onze mensen uit mee te gaan. Vooraf drinken we koffie in de kelderruimte van de Diaconie. Doorgaans loopt de ruimte vol, maar dit jaar vertrokken we met een halfvolle bus.

De kruisweg liepen we in drie groepjes. Er was voldoende gelegenheid om bij de staties stil te staan en te delen wat het lijdensverhaal van Jezus oproept en voor ons betekent. Het bleef droog. De meesten hielden het de hele wandeling uit en bleven geconcentreerd. Sommigen braken even uit om wat uit te rusten op een bankje en/of hielden een 'peukenpauze'.

De sfeer was stemmig en toch ook opgewekt. Iemand legde ballonnen bij het kruis ten teken dat Jezus uiteindelijk de dood overwonnen heeft.

Bijzonder hoe zo'n dag buiten de stad ontspanning geeft én uitnodigt tot diepe gesprekken over gemis en hoop, persoonlijk lijden en opstanding.

Op eerste Paasdag zat de Crypte vol. De nieuwe paarskaars bracht licht in het duister. Een stemmige viering met veel uitgesproken intenties. Jolanda, die als kok inviel, had een prima maaltijd verzorgd, die afgesloten werd met een homemade toetje van Nelly.

*20 Bezoekers gingen mee naar Heiloo: bekenden uit de Crypte, van de vrouwenavonden en van het Straatpastoraat. In het 'Oesdom' op het heiligdom gebruikten wij de lunch..
Op eerste Paasdag waren er 30 bezoekers. De oude Paaskaars ging naar Vera, vrijwilliger bijna vanaf het eerste uur, die op deze dag jarig was.*

*"Het gevoel van Jezus
verlaten te zijn herken ik maar al te
goed in mijn eigen leven."*

*"Gelukkig waren er altijd
mensen die mij hielpen op te staan"*

water putten

4. LOURDESBEDEVAART

*"Ik wil het
gemeenschapsgevoel
meenemen;*

*De vrede
onder de mensen"*

We nodigen jaarlijks gericht mensen uit, die we ontmoeten in de sociale woonvoorzieningen, waar we als geestelijk verzorger werken, mensen die we op ons spreekuur of kerkdienst tegenkomen of op onze vrouwenavond. Verder zijn er aanmeldingen vanuit verschillende hoeken van Amsterdam, zoals collega-pastores, veldwerk, maatschappelijk werk, opvanghuizen, begeleid wonen of mond-op-mond reclame. We hoeven weinig moeite te doen om een bus te vullen met ruim twintig deelnemers en negen begeleiders, inclusief twee chauffeurs. De reis lokt mensen los uit het drukke leven, in meerdere opzichten, van Amsterdam: een week uit de dagelijkse sleur, de knellende banden van verslaving, uit de eenzaamheid en overleven, andere mensen zien, met een andere natuur kennis maken, schone lucht en rust. Lourdes biedt veiligheid en rust.

We zijn te gast in Cité Saint Pierre, een accommodatie van Secours Catholique even buiten Lourdes, waar een kleine betaalde staf wordt aangevuld door tientallen vrijwilligers die mensen en groepen met een kleine beurs gastvrij onthalen.

Een greep uit de intenties: "Alles beter dan Amsterdam", zegt een pelgrim. Maar ook diepere motieven spelen een rol: "Ik wil rust in mijn hoofd vinden". "Steun en kracht vinden om van mijn verslaving af te komen" of "vol kunnen houden op de moeilijke weg die ik opgegaan ben, vrij van alcohol". "Ik wil wat ik vroeger aan geloof heb meegekregen weer oppakken"

Na het bad klinken getuigenissen als: "Ik voel me lichter", "Ik heb meer lucht". "Er is iets van me afgevallen", "Het voelt of ik er weer tegen kan".

Voordat we vertrekken komen we drie middagen bij elkaar om met elkaar kennis te maken en elkaars verwachtingen te delen. We informeren over het programma en geven praktische tips voor de reis.

Opvallend en treffend ontstaan snel onderlinge verbondenheid en solidariteit. Mensen zien heel snel wat anderen beweegt en nodig hebben. Snel even een rollator of rolstoel uit de bus. Maar ook vermoeidheid. Zo wordt de bevrijding uit de dagelijkse sleur ook een uitdaging om te wennen aan al het nieuwe en indrukwekkende.

Er is gelegenheid tot het nemen van een bad op het heiligdom. Je hebt een kracht of iets dergelijks van buiten nodig, omdat je het zelf niet meer kunt. Het water krijgt daarmee haar verfrissende kracht: je kunt er weer even tegen, even zit het weer mee, een duwtje de goede kant op.

In 2016 namen 20 mensen deel, begeleid door 7 vrijwilligers en 2 chauffeurs. Voor het eerst reisden we met de bus van stichting Zuider Amstel 'Groengrijs'. De samenwerking was erg plezierig.

Bij de reünie waren 17 van de 20 deelnemers aanwezig. Daaruit blijkt de grote betrokkenheid op elkaar.

Hetzelfde geldt voor de vele kaarsen die branden. Vooraf bespraken we de intenties die we aan die kaars willen meegeven en trekken dan als groep naar de standaards achter de grot. Eenzelfde gemeenschapsgevoel wordt ervaren in de processie en bij de ziekenzegening. Trots achter ons vaandel: sprekende symbolen op een tafelkleed van geloof, hoop, liefde, reinigende water uit de bron. Het vaandel vastgemaakt aan een bezemsteel: de kracht van de eenvoud en het alledaagse. Rondom deze spirituele activiteiten wordt ook genoten van de schoonheid uit de omgeving van Lourdes: de uitstapjes naar de Gavarnie en een rit te paard, de grotten van Bétharram, het adembenemende uitzicht vanaf de Pic du Jer dominerend boven Lourdes; de geschiedenis bekijken van de verschijningen aan Bernadette en haar leven in het Musée de Bernadette en een terrasje pakken.

5. OP REIS NAAR DE PAUS IN ROME

“De paus heeft in het tweede weekend van november 6000 daklozen uitgenodigd om drie dagen met hem op te trekken in Rome. Vanuit Nederland zijn we graag op deze uitnodiging ingegaan. (Ex)daklozen uit Amsterdam, Limburg en Eindhoven gaan samen met elkaar op reis van 9 tot en met 14 november. We zijn te gast bij Fratello, een organisatie in Rome die dit event organiseert. We overnachten op een locatie die zij geregeld hebben, waarschijnlijk op twee persoonskamers. De reis naar Rome is bezinnend en ontspannend. Je hoeft niet gelovig te zijn om de reis mee te maken. Wel vragen we respect voor elkaars geloofsovertuiging en openheid voor wat Rome kan bieden. Op vrijdagochtend en zondagochtend zijn er bijeenkomsten waar de paus bij aanwezig is. Dit jaar heeft

hij uitgeroepen tot jaar van Barmhartigheid en hij wil deze dagen met ons gebruiken om dat jaar af te sluiten. Om te weten wat je kunt verwachten in Rome en wat de reis voor jezelf kan betekenen, zijn er in totaal twee voorbereidingsbijeenkomsten. “ ... Zo stond het in de folder om mensen over te halen mee te gaan....En zo gebeurde het dat 12 mensen uit Amsterdam/Alkmaar deelnamen aan de reis naar Rome.

“Zoveel mensen bij elkaar en geen ruzie”

“De paus is een heel gewone man, die om mensen geeft”

“Gelukkig kon Nelly nog bier kopen”

“Ik dacht eerst: de paus doet me niet zoveel, maar als je dan dichtbij hem bent, dan is dat toch bijzonder”

“Het werd een onvergetelijke reis voor deelnemers en begeleiders!”, zo verwoordt het DAK¹ deze reis in haar verslag. Even verderop in het verslag: “Een bonte stoet van bijna 50 Nederlanders trok door Rome. Samengekomen uit Amsterdam, uit Eindhoven, uit verschillende plaatsen in Limburg. Mensen met allemaal een eigen verhaal, een verhaal dat vaak heel diepe sporen in hen heeft achtergelaten. In korte tijd groeit er saamhorigheid in de groep: het maakt al gauw niet meer uit waar je vandaan gekomen bent en of je dakloos of begeleider bent (de lijntjes daartussen zijn maar dun; we staan dicht bij elkaar). Het wordt één groep, die zo vaak niet gezien en geteld wordt. Maar door dit bezoek aan de paus groeit er het besef dat we toch wél gezien en in tel zijn!”

De bewogenheid van de Paus werd gevoeld door onze mensen, die voor hem de parels van de straat zijn, die hun waardigheid mogen en moeten behouden, hun hoop niet mogen verliezen en elkaar vast moeten blijven houden.

En Iris was uitverkoren na de audiëntie bij de paus hem persoonlijk te ontmoeten en alle rozenkransen in haar rugzak door hem te laten zegenen. En dat gebeurde met alle aandacht. En trots kwam ze in de groep terug.

En dit was nog maar de eerste dag. In verschillende bijeenkomsten op de volgende dagen werd iedereen uitgenodigd ervaringen te delen met elkaar. Samen met een Belgische groep verwoordden we wat geloof in het leven betekende. In de prachtige kerk van Paulus buiten de muren, werd een ieder na een lichtprocessie gevraagd op papiertjes te zetten wat we wilden achterlaten aan ballast uit onze persoonlijke rugzak. Daarna werd nagedacht over wat ons leven lichter zou kunnen maken. In de eucharistieviering aan het slot van de bedevaart op zondagochtend werd de Sint Pieter een ruimte van ontmoeting en bezinning met de paus. Hij herinnerde aan het feit

---

¹ Netwerk DAK

Netwerk DAK bundelt ruim 100 organisaties van inloophuizen, buurtpastoraat en drugs- en straatpastoraat in Nederland en België. Die bieden elk op eigen wijze een plek voor buurtbewoners en mensen in kwetsbare wijken en stadsdelen. Ontmoeting, zingeving, geestelijke zorg en presentie zijn kernwoorden voor de 100 theologisch en agogische geschoolde medewerkers en duizenden vrijwilligers die in deze organisaties werken. Drugspastoraat Amsterdam is lid van het DAK.

dat zijn genodigden een inspiratie zijn voor wat echt belangrijk is in het leven: parels van Gods barmhartigheid. Een prachtig bewijs van hoe de pracht en praal en de grootsheid van de Sint Pieter alle mensen opnam in een droom die werkelijkheid werd: mensen van God zijn en dicht bij de paus, die mens onder de mensen wil zijn.

6. BEZOEK AAN HUIS

A. Op het huisadres

Met tientallen mensen is er persoonlijk contact buiten de vieringen, inloop in Makom en vrouwenavonden om. Dat contact vindt bij mensen thuis plaats, in allerlei frequenties en we bezoeken mensen in een kliniek of ziekenhuis. Gespreksthema's zijn: het accepteren van bepaalde

“Wil je met me bidden?”

“Ik heb geleefd zoals ik heb geleefd; dat kan ik niet meer veranderen, maar is dat genoeg voor God?”

“Ik betaal nu een hoge prijs voor mijn verslaving....eigen schuld?”

“Niemand wil accepteren dat ik met rust gelaten wil worden”

“Ik zou zo graag mijn dochter nog willen zien, voordat het te laats is”

“Kun je even mijn medicijnen voorschieten, anders hebben mijn katten geen eten?”

beperkingen en het aannemen van hulp; ziekte, naderend einde en uitvaart; de betekenis van het leven als je veel bent kwijtgeraakt en maatschappelijk weinig te bieden hebt; schuldgevoel; verlies van contacten met gezin en familie; ethisch dilemma's.

Met 62 mensen was er persoonlijk contact, veelal bij hen thuis. Enkelen zochten wij op in een kliniek. Met 17 mensen was er meermaals thuis contact gedurende het jaar. Met 5 mensen was het contact intensief: tweewekelijks of maandelijks. Zij worstelen met eenzaamheid en een heel klein netwerk en ervaren fysieke beperkingen waardoor ze moeilijk de deur uit komen. De andere bezoeken thuis waren eenmalig.

B. In het pension van HVO-Querido

“Ik heb een nieuwe kamer en zou je die willen zegenen?”

“Ken je in de bijbel een verhaal over vergeving?”

“Wat ik niet snap is dat in een wereld zoveel ellende is en dat God daar niets aan doet...”

“Heb je nog een rozenkrans; die van mij, van vroeger, ben ik kwijt geraakt”

“Denk je dat ik de 70 haal?”

“Heb je shag bij je?”

“Ik heb het er met niemand over durven hebben, maar....”

HVO-Querido is een van de grootste organisaties voor huisvesting en dagbesteding van dak- en thuislozen, drugsgebruikers en mensen met psychosociale problematiek. In de raamovereenkomst is vastgelegd dat de pastores maximaal 1100 uur per jaar kunnen declareren. Dat is gemiddeld 21,5 uur per week door beide pastores.

De behoefte aan persoonlijk contact is onder cliënten van de maatschappelijke opvang niet veel anders dan onder mensen die een eigen voordeur hebben. Daarnaast vinden veel mensen het ook fijn om in een algemene ontmoetingsruimte of huiskamer met een pastor en met elkaar te praten. Juist een pastor roept gemakkelijk gesprekken op over geloof en zingeving. Mensen spreken dan anders met elkaar dan ze dagelijks doen. Naast gesprek is er ook regelmatig het verzoek om met iemand te bidden. Ook een ritueel om een kamer te reinigen of te zegenen wordt af en toe gevraagd.

Zingeving neemt een belangrijke plaats in het leven van mensen in. Het is geen ervaring naast de dagelijkse werkelijkheid van mensen, maar juist een bron en richtingwijzer in het leven. Het zijn geen hoog verheven begrippen of vraagstukken, maar aangelegenheden van alledag. Vragen die erbij horen zijn: wat vind ik belangrijk in het leven, wat geeft mijn leven zin, hoe ervaar ik God in deze context, waar leef ik voor en wat betekent de dood voor mij? Antwoorden op deze vragen kleuren de keuzes van alledag, maar soms dient het leven zich anders aan dan verwacht aan. Dan vallen dromen in duigen en worden wezenlijke bedoelingen gefrustreerd. Het worden ook wel de trage vragen genoemd, omdat ze over het hele leven gaan: over de oorsprong en de bedoeling, tussen geboorte, leven en dood. In dezelfde begeleiding is het belangrijk dat deze vragen aan bod kunnen komen.

Ook is er begeleiding van de teams mogelijk, op verzoek of door middel van een aanbod van de pastores. Het gaat dan over deskundigheidsbevordering en hoe een optimale zorg in gezamenlijkheid kan aangeboden worden aan de bewoners. In overleg worden ook bewoners in gelegenheid gesteld mee te gaan naar Lourdes. Hetzelfde geldt voor palliatieve zorg en voorbereiding op de dood en afscheid. De pastores zijn bereid voor te gaan in uitvaarten, in overleg met de nabestaanden en nazorg te bieden aan de medebewoners en begeleiders.

Binnen de raamovereenkomst bezochten de pastores en enkele vrijwilligers cliënten van De Aak, Anton de Komplein, Discus, Fleerde, Noordzijde, Robert Koch Wonen, De Rijswijk, De Veste en De WUIF. In totaal was er met ongeveer 125 personen contact. Aan de Lourdesreis namen 6 bewoners vanuit HVO-Querido deel. Naar Rome reisden 12 mensen uit Amsterdam mee, waarvan 6 uit de Maatschappelijke Opvang van HVO-Querido.

Teambegeleiding: Zowel in De Aak, in Robert Koch wonen en De Veste woonden beide pastores een teamoverleg over zingeving bij. In Robert Koch Wonen heeft Mark Lieshout een teambijeenkomst geleid over zingeving met behulp van een Ganzenbord met zingevingsvragen. Termen rond zingeving werden verhelderd en er werd gezocht hoe die klinken bij de cliënten van de verschillende teamleden. Ook werd besproken hoe ze een plaats kunnen krijgen in de begeleiding en bijdragen aan het welzijn van de bewoners. In de Aak werd het domein van de pastor toegelicht en hoe team en pastor elkaar kunnen aanvullen en onderling verwijzen, hetgeen in de praktijk nu ook regelmatig gebeurt.

Aanwezigheid op de locaties: twee vrijwilligers en de beide pastores boden geestelijke verzorging - individueel en in groepen - aan cliënten van de Aak en Robert Koch Wonen (Mark); Anton de Komplein, de Rijswijk - Wuifwoningen, en de Veste (Nelly). Daarnaast bezochten wij cliënten van de woonbegeleidingsprojecten Fleerde (waaronder de cliënten in de Venser) en Discus, als ze daar om vroegen, thuis.

Mark werkte 400 uur in De Aak en Robert Koch Wonen en Nelly 517 uur voor De Veste, De Rijswijk en WUIF, Anton de Komplein en Fleerde.

Uitvaarten: Mark ging voor in 3 uitvaarten van bewoners van HVO-Querido en Nelly leidde er ook 3.

7. SAMENWERKING

A. VRIJWILLIGERS als vaste krachten

Bestuur

Hermen van Dorp was voorzitter a.i. en werd opgevolgd door Yellie Alkema - Harmen Binnema werd als secretaris opgevolgd door Jan van der Wolf - Jan van Duijn (penningmeester) - Karin Benoist heeft aan het einde van het jaar als lid bedankt - Marijke Elsenburg is nog wel beschikbaar voor activiteiten maar heeft ook als lid bedankt - Bianca Gallant - Ruud Huysmans - Wil Vos – Christ’l Dullaert versterkte het team. Adviseur is Paul van Oosten (Protestantse Diaconie Amsterdam)

Pastores

Mark Lieshout - Nelly Versteeg

Vieringmedewerkers

Geert Battjes - Kheira Bridji - Cees van de Graaf - Maschinka Groot - Grada van Harten - Jan van Heel - Vera Jirak - Dulcy Kensmil - Carmelita Latchmansing - Laspalmer O'Jeah - Luc Tanja - Trees van Vliet - Paul van der Weerd - Eduard van Wingerden - Glenn Zandwijken - Wally van Zanten

Medewerkers spreekuur

Geert Battjes - Cor Bijlenga - Hans Bouw - Kheira Bridji - Elisa Denos - Mara Fabris - Jan-Willem Fuchs - Vera Jirak - Frank Nederstigt - Georgia en Roxanne van Mission House - Morella Philips - Paul van der Weerd

Rob Gortzak Rob wilde zich na de Lourdesbedevaart inzetten als vrijwilliger. Hij kreeg al snel daarna een slecht bericht van het ziekenhuis. Na een paar keer helpen viel hij vanwege zijn ziekte al uit. Hij stierf aan het einde van het jaar in Engeland, waar hij was om de bruiloft van zijn dochter bij te wonen.

Pastoraatsgroep

Geert Battjes - Martha Bergsma - Wim Ernst - Grada van Harten - Gesina Hoogsteen - Vera Jirak - Marleen Wijdeveld - Helga Baars-Brunsting - Paul van der Weerd

Begeleiding Lourdesreis

Geert Battjes - Annelieke ter Heege - Bert van der Laan - Mark Lieshout - Nelly Versteeg - Glenn Zandwijken - Nanini Zegerius

Vrouwengroep

Helga Baars-Brunsting - Melanie Dzambazov - Gesina Hoogsteen - Nelly Versteeg

Op 30 maart namen we afscheid van Ben Pannekoek. Hij was net 77 jaar geworden. Ben heeft jarenlang met grote trouw en inzet meegewerkt aan de vieringen, het inloopsprekuren en het bezoekwerk in eerst De Veste en later De Aak. Hij ging verschillende malen mee naar Lourdes. Hij heeft veel betekend voor het project om een quilt te maken met de namen van aan HIV/Aids overleden drugsgebruikers. Het was leuk dat hij in eind januari nog aanwezig was bij de officiële overdracht van deze quilt aan het Openlucht museum in Arnhem. Zijn betrokkenheid op 'onze mensen' en de hartelijke band die hij met velen had, bleek o.a. uit zijn wens om zijn 70e verjaardag

met de bewoners van De Aak te vieren. Ben had door zijn homosexualiteit en de ervaring van misbruik in zijn jeugd sterk gevoeld hoe het is om 'er niet bij te horen'. Daarom begreep hij de gebruikers goed en kon hij met grote empathie naar hen luisteren.

In september 2012 nam hij afscheid. Het kostte hem steeds meer moeite en energie om een zondagsdienst te vervullen en naar de Aak te gaan en daar nieuwe mensen te leren kennen. Veel oude vertrouwde bekenden waren verhuisd naar een woonplek buiten de opvang of overleden. Ondanks zijn afscheid bleef de verbondenheid met mensen van het Drugspastoraat. In 2014 werd een ernstige vorm van kanker vastgesteld. Na een intensieve periode van behandeling en revalidatie kwam de ziekte terug. Ben dacht zelf dat het nooit weg was geweest. Hij vond zijn leven voltooid.

Op 26 april kreeg Wim Ernst een lintje krijgt uitgereikt. Sinds 2003 is hij als vrijwilliger actief betrokken bij het Drugspastoraat Amsterdam. Hij meldde zich bij het pastoraat nadat hij al jaren meewerkte aan het zwerverscafé op de Wallen onder leiding van de zusters Augustinessen in de Warmoesstraat. Hij wilde graag meer tijd, aandacht, belangstelling en meeleven geven aan daklozen en drugsgebruikers - mensen in de marge van de samenleving.

Wim Ernst heeft zich ingezet bij diverse activiteiten van het Drugspastoraat, maar de nadruk lag toch altijd op ontmoeting met onze bezoekers. Het meer bestuurlijke werk van onze vrijwilligersorganisatie - waarin hij zeker ook kwaliteiten heeft - liet hij graag aan anderen over. Zo hielp hij regelmatig mee bij het wekelijks inloopspreekuur, waar mensen met praktische problemen een steuntje in de rug vragen. Ook bezoekt hij al vele jaren voormalig dakloze bewoners van een sociaal pension in Amsterdam-West. Hij luistert zonder oordelen naar hun verhalen, bezoekt hen ook in het ziekenhuis, geeft raad, troost en af en toe is hij ook betrokken bij iemands uitvaart. In het bezoekwerk is hij trouw, bescheiden, betrokken. Mensen ervaren hem als een vertrouwenspersoon, als een vriend. Met zijn uitstraling geeft hij mensen in moeilijke levensomstandigheden en een treurig levensverhaal licht en warmte en het gevoel dat zij als mens van waarde zijn. Dat zijn eigen geloof daarbij een inspiratie is, waarderen mensen. En zij ervaren bij Wim ruimte en respect als zij zelf een andere geloofsovertuiging hebben dan hij. Het gaat er immers niet om elkaar ergens van te overtuigen, maar om elkaar van mens tot mens te ontmoeten en in de waarde te laten.

B. Stages

In september begon Riccardo Fabrizi, tweedejaars student Godsdienst en Pastoraal Werk aan Windesheim te Zwolle, met een stage. Hij was wekelijks op donderdag bij het inloopspreekuur. Hij ambieert een pastorale functie in een kerk-op-straat setting en heeft daarom gekozen voor het Drugspastoraat.

In september begon ook Vincent van Roon. Hij loopt met de pastores mee. Hij volgt de HBO opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Hogeschool van Amsterdam.

Vanaf september 2016 loopt Isaa van Duin stage bij ons tijdens de inloop. Ze doet de opleiding MBO Sociaal Werk. Haar stage is een samenwerking met de Regenbooggroep, inloophuis Makom. Zij verzamelt graag mensen om een spel te spelen of een kaartje te leggen.

Naomi Langstraat liep een dagje mee, een zgn. snuffelstage, voor haar studie Theologie aan de Universiteit van Amsterdam

C. Instanties

Voor de vrouwenavonden werken Straatpastoraat, Leger des Heils en Drugspastoraat samen. Het Drugspastoraat heeft een raamovereenkomst met HVO-Querido om op een aantal locaties

geestelijke verzorging te bieden aan cliënten van HVO-Querido. Straatpastor Luc Tanja participeert in de zondagmiddagvieringen in de Crypte.

Voor praktische hulp en ondersteuning wordt over en weer doorverwezen en samengewerkt met Veldwerk Amsterdam, AMOC, Maatschappelijk werk van De Regenboog Groep, Buddyzorg van de Regenbooggroep, (Maatschappelijk werk van de) GGD Amsterdam, Streetcornerwork Zuidoost, Juridisch Steunpunt voor Dak- en thuislozen, Present.

Voor de realisatie en begeleiding van de Lourdesreis wordt samengewerkt met HVO-Querido, Leger des Heils en Streetcornerwork Zuidoost.

Voor de bekenden van het Drugspastoraat die HIV-besmet zijn, wordt samengewerkt met Shiva (Spiritualiteit, Hiv & Aids).

Met medewerkers van de TRUP (team rampen, uitvaarten, pensionbeheer) van de gemeente Amsterdam, die o.a. uitvaarten voor de gemeente Amsterdam regelen, is regelmatig telefonisch overleg over uitvaarten waarbij de pastores van het Drugspastoraat een rol spelen.

Rond enkele uitvaarten werken wij samen met Henny Tinga van het Leger des Heils, de Daklozenverbond, de Volksbond en het Straatpastoraat.

Ruim 20 jongeren die een half jaar straatwerk met kinderen doen voor het project SAMEN bezochten op verschillende zondagen door het jaar een middag de Crypte. Zo zien en ontmoeten zij mensen in Nederland die het straatleven uit ervaring kennen.

15 jongeren die in een Exposureproject (uitgaande van de Caritas van het bisdom Haarlem) kennismaken met 'de achterkant van Amsterdam' bezochten het Drugspastoraat. Hoe mensen daarin leven, overleven en er weer uit komen. En welke 'andere' vormen van kerk zijn, dan die zij kennen vanuit hun parochie er zijn. Het project duurt een weekend (zaterdag en zondag). De jongeren gingen in de Crypte in gesprek met vijf van onze bezoekers en medewerkers.

Met de Nicolaasparochie is afgesproken is dat inbedding van DPA veel meer gezocht gaat worden in bestaande activiteiten. Mark Lieshout zal ook met enige regelmaat preken. In 2016 deed hij dat 3 keer. Gedurende het Jaar van Barmhartigheid nam Mark deel aan de voorbereidingsavonden van de verschillende RK-kerken uit de binnenstad en gaf hij een avond in de Nicolaasparochie voorlichting over DPA en een bijbelinleiding over barmhartigheid.

Met Pinksteren werd een avondwake gehouden. De uitnodiging luidde: Aan de vooravond van het Pinksterfeest, op 14 mei a.s., wordt er in de Papegaai een oecumenische Pinksterwake gehouden. Juist in een verdeelde wereld is het een krachtig signaal om samen uit te kijken naar de komst van de Geest, die nieuwe (levens)adem geeft. Aan deze wake wordt medewerking verleend vanuit verschillende geloofsgemeenschappen in de Binnenstad, zoals Christ Church, het Drugspastoraat, de (Spaanstalige) Nicolaasparochie, Oude Kerk en Oudezijds 100/Spe Gaudentes.

We werkten mee aan een project waarin kennis verzameld wordt over de zorgbehoeften en het zorggebruik van daklozen die palliatieve zorg nodig hebben. Doel: het ontwikkelen van een consultatiefunctie, waarbij kennis van dakloosheid en kennis van palliatieve zorg worden gecombineerd. Uit de praktijk blijkt dat palliatieve zorg voor dak- en thuislozen vaak moeizaam verloopt, met name vanwege zorgmijndend gedrag, multidimensionale problematiek (verslaving, verstandelijke beperking) en het laat in gang gezet worden van palliatieve zorg.

8. FINANCIËLE VERANTWOORDING

De inkomsten en uitgaven van het DPA waren in het boekjaar 2016 bijna met elkaar in evenwicht. De uitgaven van het DPA bedroegen in 2016: € 232.857 voor de salarissen van de 2 pastores, de onkosten en scholing van de vrijwillig(st)ers, de financiering van alle activiteiten (incl. de wekelijkse vieringen, de jaarlijkse reis naar Lourdes, het bezoekwerk, de uitstapjes en de kloosterbezoeken), de kosten voor de huisvesting, het DPA Verzamelgraf op St. Barbara en de spreekuren.

De inkomsten en uitgaven waren dit jaar wel zo'n € 50.000,- hoger dan vorig jaar.

Dit wordt geheel veroorzaakt doordat er een extra reis naar Rome is geweest. Daar werd de viering voor Dak- en Thuislozen en (ex)Drugverslaafden bijgewoond in het kader van het "Jaar van de Barmhartigheid" uitgeroepen door paus Franciscus. Deze reis werd georganiseerd door D.A.K., de landelijke koepel van Straat- en Drugspastoraten, waarvan het D.P.A. lid is. Alle financiën voor deze reis zijn via de DPA rekening gelopen, omdat het D.A.K. statutair niet zelf aan fondswerving mag doen. De kosten konden volledig gedekt worden door vele gulle gevers.

Het eindresultaat op de DPA Jaarrekening 2016 is een klein positief resultaat van € 5.148,-, dat toegevoegd wordt aan de Algemene Reserve.

De Algemene Reserve en de Bestemmingsreserves zijn op het door het Bestuur gewenste en verantwoord geachte niveau van ongeveer één jaar van de vaste jaaruitgaven. Dit om zodoende voldoende continuïteit te kunnen waarborgen, voor deze niet door de overheid gesubsidieerde, particuliere stichting met ANBI status.

De vorderingen op korte termijn betreffen voornamelijk nog niet betaalde declaraties van HVO/Querido en van enkele fondsen, die hun voor 2016 toegezegde subsidies pas in 2017 hebben overgemaakt.

Financiers, Donateurs en Sponsors

Het RCOAK (Stichting Roomsch Catholiek Oude Armen Kantoor), de Conferentie Nederlandse Religieuzen (PIN), de Stichting Rotterdam, de Stichting Hulp na Onderzoek, de Maatschappij van Welstand, het R.C.-Maagdenhuis en enkele particuliere Fondsen ondersteunen jaarlijks ons werk. Dat was gelukkig ook in 2016 het geval. De Stichting HVO/Querido leverde - in het kader van de Raamovereenkomst met het Drugspastoraat- ook in 2016 weer een substantiële bijdrage voor het werk dat de pastores in hun pensions voor de bewoners en de staftrainingen uitvoeren en zij bekostigde mede het transport voor de Lourdes reis. In 2017 is deze overeenkomst met 3 jaar verlengd.

Voor de **Rome reis** werden bijdragen geleverd door de Bisdommen van Haarlem, Den Bosch en Roermond, Augustijner klooster Mariënberg, Liefde zusters H. Juliana, Diaconie E.L.G.A., R.K. Armenbestuur, Stichting Goede Doelen Baandert, Edmond Beel St. (Bisdom Roermond), Kath. St. ter bevordering Welzijnswerk, Stichting "Ervaring Die Staat" Bisdom Haarlem, R.K. St. de Krijtberg, R.C.O.A.K. en St. R.C. Maagdenhuis.

Het DPA is blij dat het een aantal trouwe donateurs en sponsors heeft, die het werk van de pastores en de vrijwilligers mogelijk maken. Hiertoe behoren o.a. de Diaconieën van de Protestantse Kerk Amsterdam en Amstelveen, de Evangelisch Lutherse Gemeente Amsterdam, alsmede andere Diaconieën in met name Noord-Holland. Maar ook diaconieën en parochies elders in het land dragen het Drugspastoraat een warm hart toe. Tenslotte maakt een kleine kring van getrouwe donateurs, particuliere gevers en geefsters het werk van het DPA mede mogelijk.

Zonder al deze betrokkenen en meelevendenden zou ons werk niet gedaan kunnen worden.

Het Bestuur en medewerk(st)ers van het DPA zijn allen dan ook zeer erkentelijk voor hun bijdragen.

Jaarrekening

De accountant heeft -zoals gebruikelijk- de Jaarrekening van een goedkeurende beoordelingsverklaring voorzien. In deze Jaarrekening geeft het Bestuur in combinatie met het Jaarverslag , nadere informatie en verantwoording over het gevoerde beleid. De Jaarrekening wordt in de maand mei of juni rechtstreeks toegestuurd aan de “hoofdsponsors” en de meest betrokken organisaties en stichtingen. Particuliere gevers kunnen om toezending vragen bij de penningmeester, die ook graag tot nadere toelichting bereid is.

Jan van Duijn, penningmeester DPA